

## Viering zondag 28 juni 2020

Motto: Woorden

Voorganger in de schrift René Munnik

### Opening

Openingslied: Dit huis van steen en woord  
(helaas geen muziek hiervan dus je mag het lezen deze keer)

Indien mogelijk ontbranden we een kaars tijdens dit lied



*Dit huis van steen en woord  
van dor en bloeiend hout,  
op klanken ooit gehoord,  
op rotsen hoop gebouwd;  
doorademd en doorwoond,*

*gevensterd naar uw zon;  
ten hemel als een boom  
geworteld aan de bron.*

*Dit schip waarin wij zijn*

*opvarend naar – Gij weet:  
een berg van brood en wijn?  
een stad die naar U heet?  
Dit ruim in zee van tijd  
waarin wij doodbevreesd  
de stormen horen slaan,  
de hoefslag van het Beest.*

*Dit lichtdoorschenen lijf  
waar onze ziel zich schikt  
als in een gastverblijf;  
waar Gij ons weegt en wikt  
In uw genadehand,  
Gij ons gebiedt en smeekt  
te doen gerechtigheid,  
opdat uw dag aanbreekt.*

### **Opening**

Een kerk, ook onze ekklesia, is ‘een huis van steen en woord’; het is een gebouw van steen dat ruimte biedt aan een gemeenschap die bijeen komt rond het woord; we vertellen verhalen met woorden, we zingen liederen met woorden, en bij de tafel delen we brood, en dat laatste noemen ook zelfs het ‘vleesgeworden’ woord. Door de coronacrisis moeten we het tijdelijk doen zonder het gebouw en zijn we des te meer overgelaten aan de woorden. Ook de lezingen van vandaag gaan over woorden... meer in het bijzonder: over de woorden van God. De eerste lezing uit het boek Deuteronomium begint met de vermaning ‘Houd mijn woorden in gedachten’, en in de tweede uit het evangelie van Matteüs spreekt Jezus over ‘Wie deze woorden van mij hoort er ernaar handelt...’

Maar wat zijn die woorden van Jezus en van de Ene? Daar willen we vandaag bij stilstaan.

### **Gebed**

Ene,  
Ontferm u, kom ons bevrijden.  
Kom ons bevrijden met uw woord.  
Kome vrede op aarde.  
Kome uw woord bij ons aan...

Uw woord dat de eeuwen voorziet,  
onze dagen behoedt.  
Kome uw woord met kracht  
als de opgaande zon.

**Lied: Woorden**

*Woorden gezocht en gevonden  
in verhalen van toekomst  
van heden en toen,  
geven mijn vleugels,  
bieden uitzicht,  
doen herleven het visioen.*

*Woorden die spreken  
van hopen en vrezen,  
vallen en opstaan,  
een nieuw begin.*

*Oeroude woorden  
ergens gelezen:  
'Ik zal met jou zijn'.  
'Ik zal met jou zijn.  
Dwars tegen nacht en duisternis in'.*

*Woorden gezocht, ongevonden,  
in verloren momenten van stilte en pijn.  
Maar in het suizen van de stilte  
weet ik jou die nabij wil zijn*

**1e lezing: Deuteronomium 11,18-28**

Houd mijn woorden in gedachten, maak ze u eigen, draag ze als een teken om uw arm en als een band op uw voorhoofd. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat. Schrijf ze op de deurposten van uw huis en op de poorten van de stad. Dan zullen u en uw kinderen lang mogen wonen in het land dat de Ene uw voorouders onder ede heeft beloofd, zolang de hemel boven de aarde staat. Wanneer u alle geboden die ik u geef zorgvuldig naleeft, en u de Ene, uw

God, liefhebt, hem bent toegedaan en de weg volgt die hij wijst, dan zal hij ter wille van u al die volken, die groter en machtiger zijn dan u, verdrijven en hun land aan u in bezit geven. Elk stuk grond dat u zult betreden is voor u. Uw gebied zal zich uitstrekken van de woestijn tot aan de Libanon, en van de rivier de Eufraat tot aan de zee in het westen. Er zal niemand zijn die tegen u kan standhouden. De Ene, uw God, laat in het land dat u binnengaat iedereen van angst voor u beven, zoals hij heeft beloofd.

Besef goed, vandaag stel ik u voor de keuze tussen zegen en vloek. Zegen, als u gehoorzaam bent aan de geboden van de Ene, uw God, zoals ik ze vandaag voorhoud. Vloek, als u mijn geboden niet gehoorzaamt en afwijkt van de weg die ik u vandaag wijs en andere goden aan loopt die u eerst niet kende.

### **Tussenzang**    Duren zal de liefde van God (naar psalm 103)

*Duren zal de liefde van God  
voor allen die zijn woord aanvaarden  
en het volbrengen.*

*Hij roept mij weg van het graf.  
Mijn jeugd herleeft als een arend.  
Alle verdrukten doet hij recht.  
Oprijzende liefde.*

*Hij kent ons. Hij vergeet niet  
dat wij zijn: stof van de aarde.  
Zonsopgang is Hij, vergeving,  
wijd als het westen en oosten.*

*Mensen, hun dagen als gras,  
Bloemen in open veld,  
de wind waait, ze zijn verdwenen,  
wie weet waar ze hebben gestaan.*

### **2e lezing**    **Matteüs 7, 15-27**

In die tijd zei Jezus tegen zijn leerlingen:

“Pas op voor valse profeten, die in schaapskleren op jullie afkomen maar eigenlijk roofzuchtige wolven zijn. Aan hun vruchten zul je hen herkennen.

Men plukt toch geen druiven van doornstruiken of vijgen van distels? Zo draagt elke goede boom goede vruchten, maar een slechte boom draagt slechte vruchten. Een goede boom kan geen slechte vruchten dragen, evenmin als een slechte boom goede vruchten dragen kan. Elke boom die geen goede vruchten draagt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. Zo kunnen jullie hen dus aan hun vruchten herkennen.

Niet iedereen die 'Heer, Heer' tegen mij zegt, zal het koninkrijk van de hemel binnengaan, alleen wie handelt naar de wil van mijn Vader. Op die dag zullen velen tegen mij zeggen: 'Heer, Heer, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd, hebben wij niet in uw naam demonen uitgedreven, en hebben wij niet vele wonderen verricht in uw naam?' En dan zal ik hun rechtuit zeggen: 'Ik heb jullie nooit gekend. Weg met jullie, wetsverkrachters!'

Wie deze woorden van mij hoort er ernaar handelt, kan vergeleken worden met een verstandig man die zijn huis bouwde op een rots. Toen het begon te regenen en de bergstromen zwollen, en er stormen opstaken en het huis van alle kanten belaagd werd, stortte het niet in, want het was gefundeerd op een rots. En wie deze woorden van mij hoort en er niet naar handelt, kan vergeleken worden met een onnadenkend man, die zijn huis bouwde op zand. Toen het begon te regenen en de bergstromen zwollen, en er stormen opstaken en er van alle kanten op het huis werd ingebeukt, stortte het in, en er bleef alleen een ruïne over."

## **Muziek**    [John Rutter: Open Thou Mine Eyes](#)

*Open thou mine eyes and I shall see,  
Incline my heart and I shall desire,  
Order my steps and I shall walk  
In the ways of thy commandments.*

*Open thou mine eyes and I shall see,  
Incline my heart and I shall desire,  
Order my steps and I shall walk  
In the ways of thy commandments.*

*O Lord God, be thou to me a God  
And beside thee let there be none else,  
No other, nought else with thee.*

*Vouchsafe to me to worship thee  
and serve thee  
According to thy commandments  
In truth of spirit,  
In reverence of body,  
In blessing of lips,  
In private and in public.*

### **Overweging**

“Houd mijn woorden in gedachten, maak ze u eigen... . Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over” lazen we in de eerste lezing uit Deuteronomium. En in de tweede zei Jezus: “Wie deze woorden van mij hoort er ernaar handelt, kan vergeleken worden met een verstandig mens die zijn huis bouwde op een rots.”

Het is duidelijk. Deze lezingen gaan over de woorden van God en over onze plicht om naar die woorden te handelen. Maar wat betekent dat? Laten we wat nader toezien, te beginnen bij de eerste lezing. Orthodoxe joden nemen die woorden erg letterlijk. Wanneer er staat ... “draag ze [de woorden] als een teken om uw arm en als een band op uw voorhoofd” dan doen ze tijdens het ochtendgebed een klein zwart doosje met een leren riem op hun hoofd dat teksten uit de Thora bevat (de tefilin). En wanneer er staat “Schrijf ze op de deurposten van uw huis en op de poorten van de stad” dan spijkeren ze aan de deurposten van hun huis een kokertje met zulke teksten (de mezoeza). Dat is een manier om de woorden van de Ene in je eigen leven binnen te brengen... om ze ‘in te prenten’. Blijkbaar gaat het erom om tot in de puntjes uit te voeren wat de wet, de Thora, voorschrijft. Ze vatten Gods woorden op als een verzameling geboden en verboden, om niet te zeggen bevelen van het type: ‘Gij zult...’.

En de boodschap luidt: als je alle goddelijke geboden naleeft, dan is elk stuk grond dat je betreedt voor jou en niemand kan je tegenhouden. Dat is een gewelddadige mededeling... het is ‘kolonistentaal’... de taal van landbezitters die hun eigen geweld rechtvaardigen met het woord van God – uiteraard hun eigen god, want in deze taal horen god en volk en vaderland onlosmakelijk bij elkaar. Dat was in de dagen van Deuteronomium actueel, want het volk van Israël zou aanstonds Palestina gaan bezetten. Maar het is een taal van alle tijden: de Europese kolonisten gebruikten die taal toen ze met de bijbel in de hand het Amerikaanse continent bevolkten en deden alsof de oorspronkelijke

bewoners slechts onwelkome wilden waren; Israëlitische conservatieven gebruiken die taal wanneer ze met de Thora in de hand beweren dat de bezette Westelijke Jordanoever eigenlijk helemaal niet aan Palestijnen toebehoort; moslimextremisten gebruiken die taal wanneer ze een Islamitische staat willen vestigen. De verleiding van deze taal is van alle tijden, en telkens functioneert een goddelijk of vergoddelijkt 'woord' als rechtvaardiging voor geweld. Is het dan verwonderlijk dat veel mensen menen dat godsdienst en geweld twee zijden van dezelfde medaille zijn?

Ook Jezus spreekt in de tweede lezing over het woord, zijn woorden, en over de noodzaak daarnaar te handelen. Op dat laatste ligt zelfs de nadruk... 'Niet iedereen die "Heer, Heer" tegen mij zegt, zal het koninkrijk van de hemel binnengaan'. Het mogen geen loze en leugenachtige woorden blijven maar het moeten oprechte daden worden die vruchten afwerpen. Gaat het hier niet om dezelfde taal als die van Deuteronomium? Op het eerste gezicht misschien wel, maar bij nader inzien laat Jezus er een nieuw licht over schijnen. Hij schaft de wet niet af, maar vervult die (Mt. 5, 17)

De evangelietekst van vandaag vormt het eindpunt van een lange rede die we de 'Bergrede' noemen en die drie hoofdstukken van het Matteüs-evangelie beslaat (Mt. 5-7). En wanneer Jezus spreekt over zijn woorden waarnaar we moeten handelen dan bedoelt hij datgene wat hij zojuist in die Bergrede gezegd heeft. Wat is dat? Ik geef je een kleine opsomming (het liefst zou ik willen dat je nu mijn tekst terzijde legt en die drie hoofdstukken 5 t/m 7 uit Matteüs aandachtig, als het ware biddend, leest. Want mijn 'overweging' is overbodig omdat deze woorden zichzelf spreken):

Die Bergrede begint met de zaligsprekingen: Gelukkig wie nederig van hart is...; Gelukkig de treurende...; Gelukkig de zachtmoedigen...; Gelukkig wie hongert en dorst naar gerechtigheid...; Gelukkig de barmhartigen...; Gelukkig wie zuiver van hart is...; Gelukkig de vredestichters...

En vervolgens onder meer:

Verzoen je vóór alles met een ander (Mt. 5,24)

Zweer niet, maar laat je ja ja zijn en je nee nee (Mt. 5, 37).

Heb je vijand lief en bid voor wie je vervolgt (Mt. 5, 45).

Bid niet met ellenlang geprevel maar: Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad. Maak je geen zorg over jezelf (Mt. 6, 25) of over de dag van morgen (Mt, 34)

Oordeel niet (Mt.7, 1)

Behandel anderen steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen (Mt. 7, 12)

Zijn dit geboden? Jazeker. Sterker nog, ze zijn stuk voor stuk vervat in het kernstuk van de joodse wet die wij kennen als de 'tien geboden', of de Tien Woorden. Alleen zijn het een soort liefdesverklaringen geworden; een liefdesverklaring van God aan mensen, en een aansporing aan mensen om hetzelfde te doen. En vooral... je kunt met deze woorden geen geweld rechtvaardigen en je kunt er niemand mee veroordelen. Je kunt er ook niet mee 'winnen'... dus kan je er ook geen verliezers mee maken. Wie blijft hangen in de taal van de goddelijke rechtvaardiging van het geweld is een 'heiden', maar Jezus verkondigt een boodschap van goddelijke weerloosheid. En degene die daarnaar handelt, lijkt op iemand die zijn huis bouwde op een rots. Toen dat huis door weer en wind belaagd werd, stortte het niet in want het was gefundeerd op een rots. Maar wie daar niet naar handelt, lijkt op iemand die zijn huis bouwde op zand. Toen het begon te regenen en de bergstromen zwollen, en er stormen opstaken en er van alle kanten op het huis werd ingebeukt, stortte het in.

Want liefde duurt het langst. Moge het zo zijn.

**Lied:** Woord dat ruimte schept

*Woord dat ruimte schept,  
toekomst, wijd licht land –  
waar gerechtigheid als rivieren stroomt  
waar een wijnstok bloeit  
tegen klippen op –  
even is het waar  
en dan is het weg.  
Toon mij niet vergeefs wat mijn ziel verlangt.  
Geef dat ik volhard in uw vergezicht.*

**Voorbeden**

Ene,

Wij bidden voor allen die van uw woord een wet maken  
waarmee ze anderen de maat nemen en veroordelen...  
schenk hen mildheid, wijsheid en liefde.



Uw liefde.

**Acclamatie:** Keer u om

*Keer u om naar ons toe,  
keer ons toe naar elkaar*

Wij bidden voor alle mensen die gebukt gaan  
onder onvrijheid, geweld, armoede en honger;  
voor hen voor wie vrede, veiligheid en welvaart onbereikbaar zijn.  
Dat hun dromen niet verloren gaan;  
dat zij wegen vinden naar een beter leven

**Acclamatie:** Keer u om

*Keer u om naar ons toe,  
keer ons toe naar elkaar*

Wij bidden voor onszelf;  
herschep ons hart met uw woord  
heradem ons verstand,  
dat wij elkaar behoeden en doen leven.  
Wees de stem die ons geweten wekt,  
verberg U niet.

**Acclamatie:** Keer u om

*Keer u om naar ons toe,  
keer ons toe naar elkaar*

## **Zegenwens**

Soms gebeurt het dat iemand iets zegt, of dat je iets denkt... iets wat je eigenlijk allang weet... misschien je hele leven al. Maar dat op dat moment pas voor het eerst werkelijk tot je doordringt, bij je aankomt en zich opdringt als een besef. Ik hoop dat de woorden van de Bergrede – woorden die we

allang kennen – ons zo ingeprent worden. Telkens opnieuw. Moge dat zo zijn.  
Moge daarom de Ene ons zegenen met zijn woord, opdat  
onze ogen zien,  
onze oren horen  
onze handen doen wat moet gedaan  
onze voeten gaan waar heil is  
en onze mond van vrede spreekt.  
Amen.

**Slotlied: Lied van woord en weg**

*Zoals een moeder zorgt voor kinderen,  
haar toevertrouwd, en waarborgt dat zij leven:  
zo werkt een god van liefde,  
en geen uur verflauwt zijn vuur.  
Niet meer verstomt het woord  
dat Hij ons heeft gegeven.*

*Het neemt ons bij de hand,  
dat woord, geduldig voert het ons  
uit angstland weg naar vrijheid.  
Zo onbegaanbaar dwars die weg, zo hoog.  
zo heet en droog –  
laat mij niet moeten gaan  
als Gij niet zelf nabij zijt.*

*Een waterval van licht,  
van vreugde en gereede hoop,  
van inzicht en vertrouwen:  
zo overkomt Gij mensen, ik besta  
uw woord en ga.  
Nog weet ik niets van U,  
ooit zal ik U aanschouwen.*

---

We houden onze collecte deze weken via deze manier. Je mag een bedrag storten op onze rekening NL22TRIO0784796378 tnv Stichting Ekklesia Tilburg onder vermelding van;

Reguliere collecte: Ekklesia Tilburg

Je kunt je gift ook overmaken middels het scannen van de QRcode in de GIVT-app. Wellicht gemakkelijk voor jou en zeker voor de penningmeester.

